

REPUBLICA MOLDOVA
JUDECĂTORIA CHIȘINĂU
(sediul Centru)

REPUBLIC OF MOLDOVA
THE COURT OF CHISINAU
(office Centre)

mun. Chișinău, bul. Ștefan cel Mare și Sfint, 162
Republica Moldova
MD-2004, tel. (+373 22) 27 27 40,
tel./fax (+373 22) 27 27 40, e-mail: jcc@justice.md

Chisinau city, Ștefan cel Mare și Sfint, 162 avenue
Republic of Moldova
MD-2004, tel. (+373 22) 27 27 40,
tel./fax (+373 22) 27 27 40, e-mail: jcc@justice.md

26 iunie 2018

CONSILIUL SUPERIOR AL MAGISTRATURII JUDECĂTORIA CHIȘINĂU SEDIUL CENTRU
leșire Nr. 07-6-954
" 26 " iunie 2018

Mun. Chișinău

Str. Alexandru Lăpușeanu, nr 28

Curtea Constituțională

Judecătoria Chișinău (sediul Centru), Vă expediază în adresa D-voastră sesizarea depusă de avocatul Vitalie Nagacevschi în interesele inculpatei Cărăuș Maria Gavril în baza art.42 alin.(2),(3),(4), art.324 alin.(3) lit.a), b) CP al RM și art.42 alin.(2),(3) și (4), art.325 alin.(3) lit.a) CP al RM privind ridicarea excepției de neconstituționalitate (art.90 și art.95 CP al RM) pentru examinare, ce a fost admisă de către Judecătoria Chișinău (Centru) potrivit încheierii din 25 iunie 2018.

Anexă; cererea avocatului Vitalie Nagacevschi în interesele inculpatei Cărăuș Maria Gavril privind ridicarea excepției de neconstituționalitate cu anexarea sesizării privind ridicarea excepției de neconstituționalitate pe 16 file, încheierea Judecătoria Chișinău (Centru) din 25 iunie 2018 pe 8 file.

Judecătorul

Judecătoriei Chișinău (sediul Centru)

Daria Sușchevici

CURTEA CONSTITUȚIONALĂ A REPUBLICII MOLDOVA
INTRARE NR. 909
26 06 2018

Doamnei Daria ȘUȘCHEVICI
Judecător la judecătoria Chișinău cu sediul în
sectorul Centru

De la: **Vitalie NAGACEVSCHI**, avocat (coordonatele
sunt indicate în nota din subsol)

Apărător al lui: **Mariei CĂRĂUȘ**, domiciliată în mun. Chișinău,
str. Dumeniuc, 14, ap. 4, inculpată de comiterea
infracțiunilor prevăzute de art. 324 al. (3) lit. a)
și b) și art. 325 al. (3) lit. a) Cod penal

15 iunie 2018

C E R E R E
privind ridicarea excepției de neconstituționalitate

Prin prezenta, în baza art. 7 al. (3) CPP, solicităm ridicarea excepției de neconstituționalitate și formularea unei sesizări în adresa Curții Constituționale cu rugămintea verificării constituționalității art. 90 și 95 din Codul penal.

Sesizarea privind ridicarea excepției de neconstituționalitate, întocmită pe tipizata propusă de Curtea Constituțională, se anexează.

Concomitent solicităm suspendarea examinării cauzei penale, până la adoptarea hotărârii de către Curtea Constituțională.

Cu respect,

Vitalie Nagacevschi
avocat

Curtea Constituțională a Republicii Moldova

str. Alexandru Lăpușneanu nr. 28,
Chișinău MD 2004,
Republica Moldova

SESIZARE

privind excepția de neconstituționalitate

(prezentată în conformitate cu articolul 135 alin. (1) lit. a) și lit. g) din Constituție)

I – Autorii sesizării

Nagacevschi Vitalie, avocat în Biroul asociat de avocați „Nagacevschi și Partenerii”, cu sediul în mun. Chișinău, str. V. Pârcălab, 2, of. 13, tel. +37379454091, fax. +37322277154, e-mail: lhr@mtc.md

II – Obiectul sesizării

Obiectul prezentei sesizări sunt articolele 90 și 95 din Codul de procedură penală.

Articolul 90 alineatele (2) – (5) din Codul de procedură penală, denumit „Martorul”, stipulează următoarele:

„(2) Nici o persoană nu poate fi silită să facă declarații contrar intereselor sale sau ale rudelor sale apropiate.

(3) Nu pot fi citați și ascultați ca martori:

1) persoanele care, din cauza defectelor fizice sau psihice, nu sânt în stare să înțeleagă just împrejurările care au importanță pentru cauză și să facă referitor la ele declarații exacte și juste;

2) apărătorii, colaboratorii birourilor de avocați – pentru constatarea unor date care le-au devenit cunoscute în legătură cu adresarea pentru acordare de asistență juridică sau în legătură cu acordarea acesteia;

3) persoanele care cunosc o anumită informație referitoare la cauză în legătură cu exercitarea de către ele a atribuțiilor de reprezentanți ai părților;

4) judecătorul, procurorul, reprezentantul organului de urmărire penală, grefierul – cu privire la circumstanțele care le-au devenit cunoscute în legătură cu exercitarea de către ei a atribuțiilor lor procesuale, cu excepția cazurilor de participare la reținere în flagrant delict, de cercetare a probelor dobândite prin intermediul lor, erorilor sau abuzurilor la efectuarea procedurii în cauza respectivă, de reexaminare a cauzei în ordine de revizie sau de restabilire a dosarului pierdut;

5) jurnalistul – pentru a preciza persoana care i-a prezentat informația cu condiția de a nu-i divulga numele, cu excepția cazului în care persoana benevol dorește să depună mărturie;

6) slujitorii cultelor – referitor la circumstanțele care le-au devenit cunoscute în legătură cu exercitarea atribuțiilor lor;

7) medicul de familie și alte persoane care au acordat îngrijire medicală – referitor la viața privată a persoanelor pe care le deservesc;

8) persoana față de care există anumite probe că a săvârșit infracțiunea ce se investighează;

9) Avocatul Poporului, Avocatul Poporului pentru drepturile copilului, adjuncții Avocatului Poporului și funcționarii Oficiului Avocatului Poporului – referitor la faptele care le-au devenit cunoscute în legătură cu exercitarea atribuțiilor lor.

(4) Persoanele menționate la alin.(3) pct.5) și 7) pot fi citate și ascultate ca martori numai în cazul când această informație este absolut necesară pentru prevenirea sau descoperirea infracțiunilor deosebit de grave sau excepțional de grave.

(5) Persoanele care cunosc anumite circumstanțe despre cauza respectivă în legătură cu participarea lor la procesul penal în calitate de apărător, reprezentant al părții vătămate, părții civile sau părții civilmente responsabile sânt în drept, în cazuri excepționale, cu consimțământul persoanei interesele căreia le reprezintă, să facă declarații în favoarea ei, însă darea declarațiilor în aceste cazuri exclude participarea lor ulterioară în procedura acestei cauze.”

Articolul 95 din Codul de procedură penală, denumit „Admisibilitatea probelor”, stipulează următoarele:

„(1) Sânt admisibile probele pertinente, concludente și utile administrate în conformitate cu prezentul cod.

(2) Chestiunea admisibilității datelor în calitate de probe o decide organul de urmărire penală, din oficiu sau la cererea părților, ori, după caz, instanța de judecată.

(3) Dacă administrarea probelor a fost efectuată cu respectarea dispozițiilor prezentului cod, argumentarea inadmisibilității probelor se face de către partea care cere respingerea lor. În caz contrar, obligația de a argumenta admiterea lor revine părții care le-a administrat sau părții în favoarea căreia au fost administrate probele.”

Considerăm că articolele 90 și 95 din Codul de procedură penală contravin prevederilor articolelor 4 și 20 din Constituția Republicii Moldova în măsura în care nu prevăd procedura de admisibilitate a probei cu martorul.

III – Circumstanțele cazului examinat de către instanța de judecată

Circumstanțele cauzei sunt redată conform rechizitoriului.

„...Cărăuș Maria Gavril, activând în funcția de Viceministru al Finanțelor, numită în această funcție prin Hotărârea Guvernului nr. 52 din 03.02.2010 și reconfirmată în funcție în temeiul Hotărârilor Guvernului nr. 1059 din 26.12.2013, nr. 22 din 04.03.2015, nr. 506 din 12.08.2015, nr. 45 din 03.02.2016, fiind potrivit prevederilor art. 123 alin. (3) din Codul penal, persoană cu funcție de demnitate publică, având în virtutea acestei funcții permanent drepturi și obligații în vederea exercitării funcțiilor autorității publice, iar în conformitate cu Legea cu privire la prevenirea și combaterea corupției nr. 90-XVI din 25.04.2008, acceptând benevol restricțiile impuse de actele normative pentru a nu fi comise acțiuni ce pot conduce la folosirea situației de serviciu și a autorității sale în interese personale, de grup și în alte interese decât cele de serviciu, contrar, obligațiilor și interdicțiilor impuse de funcția deținută, contrar prevederilor art. 2 alin. (3) al Legii cu privire la statutul persoanelor cu funcții de demnitate publică nr. 199 din 16.07.2010, din care rezidă că persoana cu funcție de demnitate publică, fiind obligată să respecte Constituția Republicii Moldova, legislația în vigoare, să respecte cu strictețe drepturile și libertățile cetățenilor, să îndeplinească cu responsabilitate, obiectivitate și promptitudine în spirit de inițiativă și colegialitate toate atribuțiile de serviciu, să respecte normele de conduită profesională prevăzută de lege, să respecte regulamentul intern, contrar principiilor legalității, respectării drepturilor și libertăților fundamentale ale omului, imparțialității și nediscriminării, aflându-se pe teritoriul Republicii Moldova, în perioada iulie 2017 - octombrie 2017, a comis infracțiunea de corupere pasivă, precum și aflându-se în înțelegere prealabilă și de comun acord cu Bojac Leonid și Bojac Bogdan, având rolul de autor, organizator și instigator a comis infracțiunea de corupere activă în următoarele circumstanțe:

Potrivit prevederilor art. 12 alin. (4) al Legii nr. 98 din 04.05.2012 privind administrația publică centrală de specialitate, în redacția din 03.08.2012, Viceministrul este responsabil de domeniul de activitate stabilit de către ministru și poartă răspundere personală pentru neexecutarea sau executarea necorespunzătoare a atribuțiilor care îi revin. Totodată, potrivit alin.(6) al aceluiași articol, Conform ordinului ministrului privind stabilirea domeniilor de activitate, viceministrul: participă la determinarea obiectivelor și direcțiilor strategice de activitate a ministerului în domeniile de care este responsabil; coordonează elaborarea programelor și a planurilor de activitate a ministerului, a rapoartelor despre realizarea lor referitor la domeniile de care este responsabil; exercită și alte atribuții delegate de către ministru.

Conform Ordinului Ministrului Finanțelor Octavian Armașu nr. 51 din 21.04.2016 cu privire la stabilirea schemei de patronare, Viceministrul Maria Cărăuș a fost desemnată responsabilă de patronarea și coordonarea funcțiilor exercitate de către Direcția finanțele în ocrotirea sănătății și protecție socială, având competențe în elaborarea și promovarea politicii financiare unice în domeniul cheltuielilor bugetare în sectoarele ocrotirii sănătății și protecției sociale, în special având atribuții de elaborare a plafoanelor de cheltuieli pe sectorul patronat, înaintarea propunerilor de modificare a Legii bugetului de stat pe anul respectiv pe ramura patronată, examinarea repartizărilor bugetelor instituțiilor, examinarea rapoartelor autorităților administrației publice centrale, precum și prin intermediul conducerii Ministerului fiind în drept să solicite și să primească de la autoritățile administrației publice centrale și instituții, rapoarte în scopul verificării repartizărilor bugetelor, devizelor de venituri și cheltuieli pe domeniile patronate, precum și să înainteze propuneri în ceea ce privește necesitatea de suspendare a finanțării de la bugetul de stat a instituțiilor subordonate administrației publice centrale dacă acestea au utilizat mijloacele alocate contrar destinației sau nu au prezentat rapoarte privind utilizarea acestor mijloace, etc., precum și în perioada de absență a Ministrului Finanțelor a Trezoreriei de Stat, având competențe în executarea bugetelor de toate nivelurile și, care la indicația conducerii Ministrului Finanțelor asigură suspendarea operațiunilor trezoreriale.

La 17.07.2017 în cancelaria Ministerului Finanțelor a fost înregistrat proiectul Hotărârii Guvernului privind alocarea din fondul de rezervă a mijloacelor financiare pentru consolidarea bazei tehnico-materiale a Instituției medico-sanitare publice „Spitalul Clinic Republican”.

În aceeași zi, Viceministrul Maria Cărăuș a dat indicații Direcției finanțele în ocrotirea sănătății și protecție socială în regim de urgență de a elabora avizul Ministerului Finanțelor privind formularea unor recomandări și susținerea proiectului, care a fost semnat de către Maria Cărăuș la 17.07.2017, fiind înregistrat în cancelaria Ministerului Finanțelor cu nr. 08-17/556.

Urmare a acestor acțiuni, la 19 iulie 2017 a fost adoptată Hotărârea Guvernului nr. 573 privind alocarea mijloacelor financiare, potrivit căreia a fost dispusă alocarea din fondul de rezervă al Guvernului, Ministerului Sănătății mijloace financiare în sumă de 15 000 000 lei pentru consolidarea bazei tehnico-materiale a Instituției medico-sanitare publice „Spitalul Clinic Republican”.

Totodată, în perioada lunii iulie 2017, Viceministrul Maria Cărăuș, examinând solicitările Ministerului Sănătății, a elaborat propuneri de rectificare a bugetului pentru anul 2017 și alocarea suplimentară a sumei de 21 milioane lei, iar ulterior de 48 milioane lei pentru procurarea lifturilor la Instituția medico-sanitară publică „Spitalul Clinic Republican”, care urmau a fi definitive și puse în discuție la ședințele Guvernului de rectificare a bugetului pentru anul 2017, din octombrie 2017.

Acționând cu intenție directă și urmărind scopul obținerii unor avantaje patrimoniale ce nu i se cuvin urmare a alocării mijloacelor financiare din fondul de rezervă pentru Instituția medico-sanitară publică „Spitalul Clinic Republican”, Viceministrul Finanțelor Maria Cărăuș s-a adresat la administratorul SRL „Bolixan-Exim” Bojac Leonid, întreprinderea căruia efectua lucrări de construcție privind finalizarea blocului de locuit situat pe adresa mun. Chișinău, bd. Dacia zona aeroportului, în cadrul căruia rudele sale Botnaru Ana și Nani Parascovia dispuneau de 2 apartamente, cu propunerea de a truca licitația care urmează a fi desfășurată la Instituția medico-sanitară publică „Spitalul Clinic Republican” privind reconstrucția blocului alimentar, în

beneficiul întreprinderii acestuia, invocând interesul acesteia de a soluționa problema legată de mijloacele financiare neachitate pentru cele 2 apartamente.

Astfel, conform înțelegerii prealabile stabilite cu Bojac Leonid, la 17 august 2017, Cărăuș Maria s-a prezentat în biroul de serviciu al directorului Instituției medico-sanitare publice „Spitalul Clinic Republican” Anatol Ciubotaru, comunicându-i că dânsa va asigura grăbirea alocării mijloacelor financiare în sumă de 15.000.000 lei din fondul de rezervă, precum și va asigura și va favoriza alocarea suplimentară a unei sume similare la rectificarea Legii bugetului de stat în luna septembrie-octombrie 2017, dacă directorul Instituției medico-sanitare publice „Spitalul Clinic Republican”, Anatol Ciubotaru, va favoriza ca licitația publică care urmează a fi organizată pentru obiectul Lucrări de reparație în incinta blocului alimentar al IMSP „Spitalul Clinic Republican” din sursele alocate din fondul de rezervă, să fie câștigată de un agent economic afiliat acesteia, invocând totodată faptul că agentul economic respectiv este responsabil de construcția unor apartamente pentru rudele sale, iar interesul ei constă în soluționarea problemei cu cele 2 apartamente. Tot atunci, Viceministrul Finanțelor Maria Cărăuș i-a comunicat lui Anatol Ciubotaru că în aceeași zi va organiza o întâlnire cu reprezentantul agentului economic propus de către ea.

Continuându-și acțiunile prejudiciabile, în aceeași zi, la ora 16:00 Viceministrul Finanțelor Cărăuș Maria împreună cu administratorul SRL „Bolixan-Exim” Bojac Leonid s-au prezentat în adiacentul Instituției medico-sanitare publice „Spitalul Clinic Republican”, mun. Chișinău, str. N. Testimițeanu, 29, unde s-au întâlnit cu Ciubotaru Anatol, deplasându-se la restaurantul „Delius” situat în mun. Chișinău, str. Independenței 36/1. Astfel, în cadrul întâlnirii ce avut loc în incinta restaurantului „Delius” situat în mun. Chișinău, str. Independenței, 36/1, Maria Cărăuș l-a recomandat pe Leonid Bojac ca un om de afaceri experimentat în domeniu, iar Leonid Bojac și-a manifestat interesat în câștigarea licitației, invocând că el și partenerii săi dispun de suficientă experiență în domeniul construcțiilor și reconstrucțiilor, totodată solicitând de la Anatol Ciubotaru stabilirea avantajelor materiale pe care urmează să le transmită în cazul câștigării de către el a licitației. Tot atunci, Anatol Ciubotaru i-a transmis lui Leonid Bojac proiectul caietului de sarcini pentru obiectul Lucrări de reparație în incinta blocului alimentar al IMSP „Spitalul Clinic Republican”, care la rândul său a specificat că în curând la el se va apropia partenerul său pentru a discuta detaliile licitației, iar Maria Cărăuș a reiterat că avantajele materiale în care este interesată, constau în soluționarea problemei cu cele 2 apartamente ale rudelor sale aflate în construcție de către SRL „Bolixan-Exim”.

Continuându-și acțiunile sale criminale, urmărind intenția trucării licitației ce urma a fi desfășurată la 11 octombrie 2017, având scopul obținerii unor avantaje ce nu i se cuvin, la 22.09.2017 în cadrul întâlnirii ce a avut loc în incinta restaurantului „Delius” situat în mun. Chișinău, str. Independenței, 36/1, în intervalul de timp 12:50-13:35, Viceministrul Finanțelor Cărăuș Maria, în cadrul negocierilor purtate cu Bojac Bogdan și Ciubotaru Anatol, a stabilit oferta de preț cu care ar trebui să participe la licitație agentul economic SRL „Bolixan-Exim” sau un alt agent economic afiliat acestuia, pentru a putea fi desemnat câștigător al licitației din 11 octombrie 2017, iar în continuare, fiind responsabilă de patronarea Direcției finanțele în ocrotirea sănătății și protecție socială, și potrivit atribuțiilor de viceministru fiind împuternicită cu monitorizarea modalității de executare a Hotărârilor Guvernului pe domeniile ramurale de activitate, a pretins personal mijloace bănești ce nu i se cuvin în mărime de 5% din suma de 8 500 000 lei, ceea ce reprezintă aproximativ 425 000 lei, pentru sine, de la directorul Instituției medico-sanitare publice „Spitalul Clinic Republican” Ciubotaru Anatol, pentru a îndeplini și a grăbi îndeplinirea unor acțiuni în exercitarea funcției sale, și anume pentru a asigura grăbirea transferului mijloacelor financiare alocate pe contul Spitalului Clinic Republican în anul curent, invocând faptul că personal va

coordona acest proces în calitate sa de Viceministru al Finanțelor, precum și pentru a favoriza alocarea suplimentară a unei sume similare la rectificarea bugetului în luna octombrie 2017 destinate consolidării bazei tehnico-materiale a Instituției medico-sanitare publice „Spitalul Clinic Republican”, fiind responsabilă de pregătirea propunerilor privind rectificarea Legii bugetului de stat pe domeniile ramurale de activitate. În același timp, Cărăuș Maria l-a asigurat pe Ciubotaru Anatol că va contribui ca imediat după încheierea contractului de achiziții publice pe contul „Spitalului Clinic Republican” să fie transferate 10 % din suma contractului încheiat cu agentul economic desemnat câștigător.

Tot ea, aflându-se în înțelegere prealabilă cu Bojac Leonid și Bojac Bogdan, având intenția trucării licitației care urmează a fi desfășurată la 11 octombrie 2017 pentru obiectul Lucrări de reparație în incinta blocului alimentar al IMSP „Spitalul Clinic Republican”, i-a propus lui Ciubotaru Anatol mijloace financiare în mărime de 5% din suma contractului care urma a fi încheiat cu agentul economic, de circa 8 500 000 lei, ceea ce reprezintă aproximativ 425 000 lei, pentru îndeplinirea unor acțiuni contrar funcției sale de director al Instituției medico-sanitare publice „Spitalul Clinic Republican, și anume pentru crearea unui Grup de lucru corespunzător și asigurarea desemnării de către acest grup de lucru, în calitate de câștigător al licitației o întreprindere reprezentată sau afiliată lui Bojac Leonid și Bojac Bogdan.

Continuându-și intențiile criminale stabilite în comun cu Bojac Leonid și Bojac Bogdan, la 05.10.2017, aproximativ la ora 17:30 Viceministrul Finanțelor Maria Cărăuș s-a prezentat la Instituția medico-sanitară publică „Spitalul Clinic Republican” și în cadrul discuției purtate cu Anatol Ciubotaru a reiterat pretinderea și propunerea invocată anterior, și anume cuantumul avantajelor necuvenite de 5 % din valoarea contractului care urma a fi semnat cu agentul economic desemnat câștigător al licitației publice, pretinse personal pentru sine și promise lui Anatol Ciubotaru, precizând că denumirile întreprinderilor afiliate acesteia, care vor participa la licitație le va comunica în ajunul licitației.

Astfel, Cărăuș Maria, fiind persoană cu funcție de demnitate publică, potrivit atribuțiilor de serviciu în exercițiul funcției de Viceministru al Finanțelor, fiind responsabilă de patronarea activității Direcției finanțele în ocrotirea sănătății și protecție socială, având competența de verificare a utilizării mijloacelor financiare alocate, având posibilitatea de a favoriza grăbirea transferului mijloacelor financiare precum și a efectua propuneri privind suspendarea finanțării de la bugetul de stat și suspendarea operațiunilor trezoreriale, și fiind responsabilă de pregătirea propunerilor pentru rectificarea Legii bugetului de stat anual pe ramurile patronate, în scopul asigurării grăbirii transferului mijloacelor financiare alocate din fondul de rezervă pe contul IMSP „Spitalului Clinic Republican” și asigurării alocării unei sume suplimentare la rectificarea Legii bugetului de stat pentru anul 2017, a pretins 5 % din mijloacele financiare ce reprezintă valoarea contractului care urmează a fi semnat cu antreprenorul câștigător al licitației, adică din suma de circa 8 500 000 lei, ceea ce reprezintă aproximativ 425 000 lei, precum și aflându-se în înțelegere prealabilă și de comun acord cu Bojac Leonid și Bojac Bogdan, i-a propus directorului IMSP „Spitalul Clinic Republican”, Ciubotaru Anatol, avantaje patrimoniale ce nu i se cuvin, în mărime de alte 5% din suma de circa 8 500 000 lei, ceea ce reprezintă aproximativ 425 000 lei, alocată pentru lucrările de reparație, pentru a-l determina a desemna în calitate de câștigător al licitației din 11 octombrie 2017 pe un agent economic afiliat acesteia, prin ce a acționat în calitate de organizator adică a organizat și dirijat săvârșirea infracțiunii de corupere activă, în calitate de instigator adică prin diverse metode i-a determinat pe Bojac Leonid și Bojac Bogdan să săvârșească acțiunile prejudiciabile și în calitate de autor adică în mod nemijlocit a săvârșit fapta infracțională.

Prin urmare, conform acușării, prin acțiunile sale intenționate Cărăuș Maria, deținând funcția de Viceministru al Finanțelor, fiind persoană cu funcție de demnitate publică, a comis infracțiunea prevăzută de art. 324 alin.(3) lit. a) și b) din Codul penal – pretinderea, personal, de bunuri, servicii, privilegii sau avantaje sub orice formă, ce nu i se cuvin, pentru sine pentru a îndeplini și a grăbi îndeplinirea unei acțiuni în exercitarea funcției sale, săvârșită în proporții deosebit de mari, precum și infracțiunea prevăzută de art. 42 alin. (2), (3) și (4), art. 325 alin. (3) lit. a) Cod penal – participatie în calitate de autor, organizator și instigator la promisiunea, personal, unei persoane publice de bunuri, servicii, privilegii sau avantaje sub orice formă, ce nu i se cuvin, pentru aceasta, pentru a îndeplini acțiuni contrar exercitării funcției sale, acțiuni săvârșite în proporții deosebit de mari.”

Conform materialelor cauzei penale, în lista probelor prezentată de acușare figurează martorii Bojac Leonid și Bojac Bogdan. Acești martori, prin sentința din 15 decembrie 2017, au fost recunoscuți vinovați de comiterea infracțiunii prevăzute de art. 42 alin. (2), (5); 325 alin. (3) lit. a) Cod penal, în cadrul unei proceduri simplificate cu recunoașterea vinei și pe baza probelor acușării. Din sentință se deduce că Leonid Bojac și Bogdan Bojac au fost recunoscuți vinovați de comiterea unei infracțiuni în aceleași circumstanțe, care sunt puse la baza inculpării Mariei Cărăuș.

IV – Expunerea pretinsei sau a pretinselor încălcări ale Constituției, precum și a argumentelor în sprijinul acestor afirmații

1. Articolul 90 alineatele (2) – (5) din Codul de procedură penală, denumit „Martorul”, stipulează următoarele:

„(2) Nici o persoană nu poate fi silită să facă declarații contrar intereselor sale sau ale rudelor sale apropiate.

(3) Nu pot fi citați și ascultați ca martori:

1) persoanele care, din cauza defectelor fizice sau psihice, nu sânt în stare să înțeleagă just împrejurările care au importanță pentru cauză și să facă referitor la ele declarații exacte și juste;

2) apărătorii, colaboratorii birourilor de avocați – pentru constatarea unor date care le-au devenit cunoscute în legătură cu adresarea pentru acordare de asistență juridică sau în legătură cu acordarea acesteia;

3) persoanele care cunosc o anumită informație referitoare la cauză în legătură cu exercitarea de către ele a atribuțiilor de reprezentanți ai părților;

4) judecătorul, procurorul, reprezentantul organului de urmărire penală, greșierul – cu privire la circumstanțele care le-au devenit cunoscute în legătură cu exercitarea de către ei a atribuțiilor lor procesuale, cu excepția cazurilor de participare la reținere în flagrant delict, de cercetare a probelor dobândite prin intermediul lor, erorilor sau abuzurilor la efectuarea procedurii în cauza respectivă, de reexaminare a cauzei în ordine de revizie sau de restabilire a dosarului pierdut;

5) jurnalistul – pentru a preciza persoana care i-a prezentat informația cu condiția de a nu-i divulga numele, cu excepția cazului în care persoana benevol dorește să depună mărturie;

6) slujitorii cultelor – referitor la circumstanțele care le-au devenit cunoscute în legătură cu exercitarea atribuțiilor lor;

7) medicul de familie și alte persoane care au acordat îngrijire medicală – referitor la viața privată a persoanelor pe care le deservesc;

8) persoana față de care există anumite probe că a săvârșit infracțiunea ce se investighează;

9) Avocatul Poporului, Avocatul Poporului pentru drepturile copilului, adjuncții Avocatului Poporului și funcționarii Oficiului Avocatului Poporului – referitor la faptele care le-au devenit cunoscute în legătură cu exercitarea atribuțiilor lor.

(4) Persoanele menționate la alin.(3) pct.5) și 7) pot fi citate și ascultate ca martori numai în cazul când această informație este absolut necesară pentru prevenirea sau descoperirea infracțiunilor deosebit de grave sau excepțional de grave.

(5) Persoanele care cunosc anumite circumstanțe despre cauza respectivă în legătură cu participarea lor la procesul penal în calitate de apărător, reprezentant al părții vătămate, părții civile sau părții civilmente responsabile sânt în drept, în cazuri excepționale, cu consimțământul persoanei interesele căreia le reprezintă, să facă declarații în favoarea ei, însă darea declarațiilor în aceste cazuri exclude participarea lor ulterioară în procedura acestei cauze.”

2. În conformitate cu articolul 93 alineatul (2) din Codul de procedură penală, denumit „Probe”:

„(2) În calitate de probe în procesul penal se admit elementele de fapt constatate prin intermediul următoarelor mijloace:

- 1) declarațiile bănuțului, învinuțului, inculpatului, ale părții vătămate, părții civile, părții civilmente responsabile, martorului;
- 2) raportul de expertiză judiciară;
- 3) corpurile delictive;
- 4) procesele-verbale privind acțiunile de urmărire penală și ale cercetării judecătorești;
- 5) documentele (inclusiv cele oficiale);
- 6) înregistrările audio sau video, fotografiile;
- 7) constatările tehnico-științifice și medico-legale;
- 8) actele procedurale în care se consemnează rezultatele măsurilor speciale de investigații și anexele la ele, inclusiv stenograma, fotografiile, înregistrările și altele;
- 9) procesele-verbale de consemnare a rezultatelor investigațiilor financiare paralele.”

3. Articolul 94 din Codul de procedură penală, denumit „Datele neadmise ca probe”, prevede după cum urmează:

„(1) În procesul penal nu pot fi admise ca probe și, prin urmare, se exclud din dosar, nu pot fi prezentate în instanța de judecată și nu pot fi puse la baza sentinței sau a altor hotărâri judecătorești datele care au fost obținute:

- 1) prin aplicarea violenței, amenințărilor sau a altor mijloace de constrângere, prin violarea drepturilor și libertăților persoanei;
- 2) prin încălcarea dreptului la apărare al bănuțului, învinuțului, inculpatului, părții vătămate, martorului;
- 3) prin încălcarea dreptului la interpret, traducător al participanților la proces;
- 4) de o persoană care nu are dreptul să efectueze acțiuni procesuale în cauza penală;
- 5) de o persoană care evident știe că intră sub incidența de recuzare;
- 6) dintr-o sursă care este imposibil de a o verifica în ședința de judecată;
- 7) prin utilizarea metodelor ce contravin prevederilor științifice;
- 8) cu încălcări esențiale de către organul de urmărire penală a dispozițiilor prezentului cod;
- 9) fără a fi cercetate, în modul stabilit, în ședința de judecată;
- 10) de la o persoană care nu poate recunoaște documentul sau obiectul respectiv, nu poate confirma veridicitatea, proveniența lui sau circumstanțele primirii acestuia;
- 11) prin provocarea, facilitarea sau încurajarea persoanei la săvârșirea infracțiunii;
- 12) prin promisiunea sau acordarea unui avantaj nepermis de lege.

(2) Constituie încălcare esențială a dispozițiilor prezentului cod, la administrarea probelor, violarea drepturilor și libertăților constituționale ale persoanei sau a prevederilor legii procesuale

penale prin privarea participanților la proces de aceste drepturi sau prin îngrădirea drepturilor garantate, fapt care a influențat sau a putut influența autenticitatea informației obținute, a documentului sau a obiectului.

(3) Datele administrate cu încălcările menționate la alin.(1) pot fi utilizate ca probe care confirmă faptul încălcărilor respective și vinovăția persoanelor care le-au admis.

(4) Plângerile depuse în cursul procesului și hotărârile procesuale adoptate nu constituie probe ale vreunor circumstanțe care au importanță în cauza respectivă, ele fiind doar o dovadă a faptului că a fost depusă o plângere și a fost adoptată o hotărâre.

(5) Prevederile alin.(1)-(4) se aplică în mod corespunzător și probelor obținute în temeiul probelor menționate la alin.(1)-(4), cu excepția cazului în care probele derivate se bazează pe o sursă independentă sau ar fi fost descoperite inevitabil.”

4. Articolul 95 din Codul de procedură penală, denumit „Admisibilitatea probelor”, stipulează următoarele:

„(1) Sânt admisibile probele pertinente, concludente și utile administrate în conformitate cu prezentul cod.

(2) Chestiunea admisibilității datelor în calitate de probe o decide organul de urmărire penală, din oficiu sau la cererea părților, ori, după caz, instanța de judecată.

(3) Dacă administrarea probelor a fost efectuată cu respectarea dispozițiilor prezentului cod, argumentarea inadmisibilității probelor se face de către partea care cere respingerea lor. În caz contrar, obligația de a argumenta admiterea lor revine părții care le-a administrat sau părții în favoarea căreia au fost administrate probele.”

5. În Decizia nr. 40 din 08.05.2018 de inadmisibilitate a sesizării nr. 48g/2018 privind excepția de neconstituționalitate a articolului 364¹ din Codul de procedură penală („Judecata în baza probelor administrate în faza de urmărire penală”), Curtea Constituțională a statuat:

„38. ..., principiul prezumției nevinovăției nu este încălcat nici în situația în care în cauza penală disjunctă vor fi chemate să dea declarații persoanele care au fost judecate în procedura simplificată. Declarațiile acestor persoane nu pot avea valoare probantă prestabilită, acestea trebuind apreciate în coroborare cu alte probe. Respectarea standardelor articolului 21 din Constituție constituie o obligație a instanței de judecată.

39. În fine, Curtea nu poate vedea cum dispozițiile contestate ar încălca articolul 26 din Constituție, care garantează dreptul la apărare. Persoanele care au solicitat judecarea cauzei în baza procedurii simplificate beneficiază de acest drept în continuare, cu anumite excepții.

40. În acest sens, Curtea Europeană a afirmat, în jurisprudența sa, că atunci când este înaintată o acuzație penală împotriva inculpatului printr-o procedură prescurtată sau accelerată, acest fapt presupune renunțarea la o serie de drepturi procedurale. Acest fapt nu poate constitui o problemă în sine, deoarece nici litera, nici spiritul articolului 6 din Convenția Europeană nu împiedică o persoană să renunțe la aceste garanții din proprie voință (Scoppola v. Italia (nr.2) [MC], 17 septembrie 2009, § 135).

41. Totuși, Curtea Europeană a subliniat că, pentru a fi considerată eficientă în sensul Convenției, renunțarea la anumite drepturi procedurale trebuie stabilită întotdeauna într-un mod lipsite de echivoc și însoțită de garanții minime, comensurabile cu importanța acesteia. Mai mult, ea nu

trebuie să contravină vreunui interes public important (Scoppola (nr.2), citată mai sus, §§ 135-136; Natsvlshvili și Togonidze v. Georgia, 29 aprilie 2014, § 91).”

6. În urma unei analize a normelor legale citate și a Deciziei Curții Constituționale, constatăm următoarele:

- declarațiile martorilor sunt probe în procesul penal;
- conform regulii generale orice probă poate fi supusă unui examen de admisibilitate;
- pentru proba cu martorii nu este prevăzută procedura de admisibilitate;
- orice persoană, care posedă informații cu privire la vreo circumstanță, ce urmează să fie constatată în cauza penală și care nu cade sub incidența articolului 90 alineatul (3) Cod de procedură penală, poate fi citată pentru a face declarații în procesul penal, fiind obligată să se prezinte și să dea declarații veridice sub amenințarea sancțiunii penale prevăzute de articolele 312 și 313 Cod penal;
- chiar în ipoteza în care unei persoane îi este compromisă calitatea de martor (pe motivul unor eventuale curențe procesuale sau de altă natură), aceasta este obligată, în cazul în care este citată, să se prezinte în fața instanței de judecată și să dea declarații sub amenințarea aplicării sancțiunii prevăzute de articolele 312 și 313 Cod penal, declarațiile acesteia urmând a fi apreciate ulterior în coroborare cu alte probe.

7. La 23 februarie 2016 Curtea Europeană a Drepturilor Omului a pronunțat o Hotărâre pe cererile nr. 46632/13 și 28671/14 Navalnyy și Ofitserov versus Rusia.

8. Cauza s-a referit la plângerea a doi reclamânți – Navalnyy și Ofitserov, care au invocat că procedurile penale care au dus la condamnarea lor pentru deturnare de fonduri, au fost arbitrare și inechitabile și s-au bazat pe o aplicare imprevizibilă a dreptului penal.

9. Faptele speței pe scurt sunt următoarele:

În ianuarie 2009 guvernatorul regiunii Kirov l-a invitat pe domnul Navalnyy să fie consultant pe bază de voluntariat pentru sporirea transparenței administrării proprietății regiunii. Unul din proiectele sale a fost de natură să ajute la scoaterea din criză a industriei lemnului. El a discutat problemele financiare și logistice ale întreprinderii de stat Kirovles cu directorul acesteia X.

În august 2009 departamentul regional de administrare a proprietății l-a suspendat pe X. din funcția de director al Kirovles, iar în octombrie 2009 el a fost concediat pentru proastă gestionare.

La 30 iulie 2012 Comitetul de investigație a inițiat o anchetă penală împotriva lui X., suspectându-l că el a conspirat cu persoane necunoscute pentru a disipa acțiunile Kirovles, care a fost conexată cu cauza penală împotriva reclamânților, pornită anterior. Ulterior trei persoane au fost acuzate de conspirație privind dispariția acțiunilor Kirovles.

În septembrie 2012 Procurorul general adjunct a acceptat cererea lui X. de a încheia un acord de recunoaștere a vinei și examinarea cauzei acestuia într-o procedură accelerată. În octombrie 2012 cauza în privința lui X. a fost disjunsă din cauza reclamanților. În decembrie 2012 X. a fost condamnat pentru dispariția acțiunilor Kirovles și a primit o pedeapsă cu suspendare.

Cererea reclamanților de excludere din probele dosarului a sentinței în cauza lui X. a fost respinsă de către instanță. În cadrul examinării pricinii, X. a fost audiat în calitate de martor și, contrar

obiecțiilor reclamanților, înainte de audierea acestuia, procurorului i s-a permis să citească declarațiile lui X. de la urmărirea penală.

Navalnyy și Ofitserov au fost condamnați la 4 și 5 ani de închisoare, ce urmau a fi executați în colonie corecțională.

10. Constatând prezența violării prevederilor art. 6 par. 1 din Convenție, Curtea de la Strasbourg, între altele, a menționat după cum urmează:

„1. Curtea observă că plângerile reclamanților cu privire la modul în care au fost admise și apreciate probele și modul în care au fost audiați martorii se bazează pe aceeași presupunere fundamentală potrivit căreia procesul penal împotriva lui X. și a celor doi reclamanți a fost structurat într-un mod care a contribuit la inechitatea în ansamblu a procesului. Ea a observat în special că condamnarea lui X. în cadrul unor proceduri accelerate separate a determinat eludarea garanțiilor importante de care au fost îndreptățiți dacă toți acuzații erau judecați împreună. În mod similar, plângerea depusă în temeiul articolului 6 § 2 al Convenției cu privire la formulele utilizate în sentința împotriva lui X. și impactul prejudiciabil pe care le-au avut asupra sentinței reclamanților se referă, în esență, la aceeași problemă fundamentală.

2. În această cauză, acuzațiile penale împotriva reclamanților s-au bazat pe aceleași circumstanțe de fapt ca acele împotriva lui X., și cele trei persoane au fost acuzate de complot cu scopul de a fura aceleași bunuri. Astfel a fost incontestabil că orice fapte stabilite și concluzii legale realizate în cadrul procedurilor împotriva lui X. au fost direct relevante pentru cauza reclamanților. În aceste circumstanțe ar fi fost important să existe garanții care să asigure ca etapele și deciziile adoptate în cadrul procedurilor împotriva lui X. să nu submineze echitatea procedurilor ulterioare împotriva reclamanților. Acest lucru era cu atât mai important, având în vedere că reclamanții au fost împiedicați în mod legal să participe în cadrul procedurii disjuncte, deoarece nu li s-a acordat niciun statut care le-ar permite să conteste deciziile și concluziile făcute.

104. Curtea a subliniat anterior prima și cea mai evidentă garanție care trebuie asigurată atunci când co-acuzații sunt judecați în cadrul unor proceduri separate, în special obligația instanțelor de judecată de a se abține de la orice declarații care ar putea avea efect prejudiciabil asupra procedurilor pendinte, chiar dacă acestea nu sunt obligatorii (a se vedea Karaman, citată mai sus, §§ 42-43 și 64-56). În cazul în care natura acuzațiilor cere implicarea persoanelor terțe în cadrul aceluiași set de proceduri și aceste constatări ar fi importante pentru aprecierea responsabilității juridice a persoanelor terțe judecate separat, aceasta ar trebui considerată ca fiind un obstacol serios pentru disjungerea cauzelor. Orice decizie de a examina cauzele care sunt strâns legate în cadrul unor proceduri penale separate trebuie să se bazeze pe o evaluare atentă a tuturor intereselor compensatorii și co-inculpatul trebuie să poată să conteste disjungerea cauzelor.

*105. Cea de-a doua condiție pentru desfășurarea procedurilor concomitente este ca să nu fie atribuită calitatea res judicata faptelor admise într-o cauză în care persoanele nu au participat. Probele admise într-o anumită cauză trebuie să rămână pur relative, iar efectul acestora să fie strict limitat la setul respectiv de proceduri. Cu alte cuvinte, în această cauză, nicio constatare de fapt făcută în cadrul procedurilor împotriva lui X. nu ar putea fi admisă în cauza reclamanților fără o examinare completă și specifică a acesteia în cadrul procesului reclamanților. Mai mult, procedura utilizată de instanța de judecată în cauza lui X. a fost accelerată, iar stabilirea faptelor a fost rezultatul acordului de recunoaștere a vinovăției și nu al examinării judiciare a probelor. În consecință, faptele invocate în această cauză au fost preluate în mod legal și nu dovedite. **Astfel,***

acestea nu puteau fi transpuse într-un alt set de proceduri penale, fără ca admisibilitatea și credibilitatea lor să fie examinate și validate în cadrul celui alt proces, în mod contradictoriu, ca toate celelalte probe.

3. Aceste două cerințe de bază nu au fost îndeplinite în această cauză.

...

4. În aceeași ordine de idei, Curtea consideră că separarea cauzelor, în special condamnarea lui X. prin utilizarea acordului de recunoaștere a vinovăției și a procedurilor accelerate, a compromis calitatea acestuia ca martor în cauza reclamanților.”

11. Pornind de la constatările Curții Europene, conținute în speța citată, observăm că lipsa procedurii de admisibilitate a unor probe, inclusiv și a admisibilității probei cu martorul X., avându-se în vedere că X. și-a compromis calitatea de martor în cauza reclamanților Navalnyy și Ofitserov, reprezintă o violare a prevederilor articolului 6 paragraful 1 din Convenție.

12. Articolul 4 alineatele (1) și (2) din Constituția Republicii Moldova, denumit „Drepturile și libertățile omului”, stipulează următoarele:

„(1) Dispozițiile constituționale privind drepturile și libertățile omului se interpretează și se aplică în concordanță cu Declarația Universală a Drepturilor Omului, cu pactele și cu celelalte tratate la care Republica Moldova este parte.

(2) Dacă există neconcordanțe între pactele și tratatele privitoare la drepturile fundamentale ale omului la care Republica Moldova este parte și legile ei interne, prioritate au reglementările internaționale.”

13. Articolul 20 alineatul (1) din Constituția Republicii Moldova, denumit „Accesul liber la justiție”, statuează după cum urmează:

„(1) Orice persoană are dreptul la satisfacție efectivă din partea instanțelor judecătorești competente împotriva actelor care violează drepturile, libertățile și interesele sale legitime.”

14. În Hotărârea nr. 38 din 15.12.1998 despre controlul constituționalității Legii nr.101-XIV din 22 iulie 1998 "Pentru rectificarea bugetului asigurărilor sociale de stat pe anul 1998", Curtea Constituțională a reținut următoarele:

„Procedând la examinarea constituționalității Legii nr. 101-XIV, Curtea relevă că drepturile, libertățile fundamentale ale omului și garanțiile statuate de Constituția Republicii Moldova nu sânt concepute ca o enumerare finită. Ea poate fi completată prin dispozițiile pactelor și tratatelor privind drepturile fundamentale ale omului la care Republica Moldova este parte.

Aderând la o convenție internațională ce guvernează libertățile și drepturile omului, Republica Moldova va aplica dispozițiile acestei convenții, chiar dacă legislația internă în domeniul dat vine în contradicție cu dispozițiile ei (art. 4 alin. (2) din Constituție).

Din dispozițiile constituționale ale art. 4 rezultă că acordurile și convențiile internaționale asupra drepturilor omului, încheiate și ratificate în conformitate cu Constituția, primează asupra reglementărilor legislative interne, iar Declarația Universală a Drepturilor Omului, pactele și tratatele privind drepturile și libertățile omului au un statut constituțional în ordinea juridică internă.”

15. Conform Hotărârii Curții Constituționale nr. 55 din 14.10.1999 privind interpretarea unor prevederi ale art. 4 din Constituția Republicii Moldova, instanța de contencios constituțional a menționat:

„Potrivit teoriei și practicii dreptului internațional, prin principii și norme unanim recunoscute ale dreptului internațional se înțeleg principiile și normele consacrate ale dreptului internațional care au caracter general și universal.

...
În afară de principiile și normele unanim recunoscute ale dreptului internațional parte componentă a cadrului legal al Republicii Moldova sânt și tratatele internaționale.

Prin sintagma "celelalte tratate la care Republica Moldova este parte" din art. 4 alin. (1) din Constituție, în virtutea dispozițiilor Convenției de la Viena cu privire la dreptul tratatelor internaționale, încheiată la 23 mai 1969 și ratificată de Parlamentul Republicii Moldova prin Hotărârea nr. 1135-XII din 4 august 1992, se subînțeleg tratatele internaționale ratificate de către Republica Moldova, inclusiv tratatele internaționale la care Republica Moldova a aderat, care au devenit executorii pentru Republica Moldova.

...
În cazul în care între pactele și tratatele internaționale privind drepturile fundamentale ale omului și legile interne ale țării există neconcordanțe, organele de drept aplică normele dreptului internațional.

Dispoziția constituțională despre prioritatea reglementărilor internaționale privind drepturile omului are incidență asupra legilor și asupra altor acte normative interne. Această dispoziție vizează toate legile, indiferent de data adoptării lor. ...

...
În cazul în care se depistează o neconcordanță între legislația internă și normele internaționale, legislația internă urmează să fie supusă revizuirii.”

16. În Hotărârea nr. 10 din 16.04.2010 pentru revizuirea Hotărârii Curții Constituționale nr. 16 din 28.05.1998 „Cu privire la interpretarea art. 20 din Constituția Republicii Moldova” în redacția Hotărârii nr. 39 din 09.07.2001, Curtea Constituțională a statuat:

„... practica jurisdicțională internațională, ... este obligatorie pentru Republica Moldova, ca stat care a aderat la Convenția europeană pentru apărarea drepturilor omului și a libertăților fundamentale.”

17. Paragraful 16 din Hotărârea Curții Constituționale privind revizuirea Hotărârii Curții Constituționale nr. 9 din 26 mai 2009 pentru controlul constituționalității unor prevederi din Legea nr. 273-XVI din 7 decembrie 2007 „Pentru modificarea și completarea unor acte legislative” și din Legea nr. 76-XVI din 10 aprilie 2008 „Pentru modificarea și completarea Codului electoral nr. 1381-XIII din 21 noiembrie 1997” a fost menționat după cum urmează:

„16. Curtea reține că jurisprudența Curții Europene are aceeași valoare juridică precum dispozițiile convenționale, ea constituind interpretarea Convenției.”

18. În paragraful 43 din Hotărârea nr. 10 din 10.05.2016 privind excepția de neconstituționalitate a unor prevederi ale articolului 345 alin. (2) din Codul contravențional, Curtea Constituțională a constatat următoarele:

*„Curtea menționează că accesul liber la justiție **constituie un aspect inerent al dreptului la un proces echitabil**, principiu complex, cuprinzând mai multe relații și drepturi fundamentale, prin care se poate garanta exercitarea lui deplină. Accesul la justiție urmează a fi înțeles ca un drept de acces concret și efectiv la o instanță de plină jurisdicție.”*

19. În Hotărârea nr.16 din 28.05.1998 cu privire la interpretarea art. 20 din Constituția Republicii Moldova, Curtea Constituțională a statuat după cum urmează:

*„Pentru asigurarea protecției efective a drepturilor omului, nu este suficient a consacra drepturile materiale și a preciza pe cale constituțională **condițiile minime pentru realizarea unei justiții echitabile**, condiții întregite cu legi organice cu privire la organizarea și funcționarea instanțelor judecătorești. Este necesar, de asemenea, a stabili unele garanții procedurale de natură să consolideze mecanismele de protecție a acestor drepturi. O clauză exhaustivă în această privință conține art. 6 pct.1 din Convenția europeană: “Orice persoană are dreptul la judecarea în mod echitabil, în mod public și într-un termen rezonabil a cauzei sale, de către o instanță independentă și imparțială, instituită de lege, care va hotărî fie asupra contestațiilor privind drepturile și obligațiile sale cu caracter civil, fie asupra temeiniciei oricărei acuzații în materie penală, îndreptate împotriva sa”. Textul citat cuprinde două dispoziții, care:*

- a) enunță principiul unui proces echitabil;*
- b) circumscrie sfera de aplicare a dreptului la o justiție echitabilă.”*

20. Astfel, din normele constituționale citate mai sus, așa cum acestea au fost interpretate prin jurisprudența Curții Constituționale, desprindem următoarele:

- tratatele internaționale în domeniul drepturilor omului, la care Moldova este parte, primează asupra legislației naționale moldovenești;
- în caz de discrepanță dintre tratatele internaționale în domeniul drepturilor omului la care Moldova este parte și legislația națională moldovenească, legislația internațională urmează a fi aplicată cu precădere;
- jurisprudența Curții Europene a Drepturilor Omului are aceeași valoare juridică precum și dispozițiile convenționale, ea constituind interpretarea Convenției pentru apărarea drepturilor omului și libertăților fundamentale;
- dreptul constituțional de acces la justiție include și dreptul la un proces echitabil.

21. Concomitent menționăm repetat că în Hotărârea din 23 februarie 2016 pe cererile nr. 46632/13 și 28671/14 Navalnyy și Ofitserov versus Rusia Curtea de la Strasbourg a constatat violarea dreptului reclamanților la un proces echitabil, drept garantat de art. 6 par. 1 din Convenție, pe motivul lipsei procedurii de admisibilitate a unor probe, inclusiv și a procedurii de admisibilitate a probei cu martorul X., avându-se în vedere că X. și-a compromis calitatea de martor în cauza reclamanților Navalnyy și Ofitserov.

22. Avându-se în vedere că:

- articolele 90 și 95 din Codul de procedură penală nu prevăd procedura de admisibilitate a probei cu martorul;
- în speța Navalnyy și Ofitserov versus Rusia Curtea Europeană a statuat că lipsa unei proceduri de admisibilitate a probei cu martorul reprezintă, în anumite circumstanțe, o violare a dreptului la un proces echitabil, care este garantat de art. 6 din Convenție;
- jurisprudența Curții Europene a Drepturilor Omului are aceeași valoare juridică precum și dispozițiile convenționale, ea constituind interpretarea Convenției pentru apărarea drepturilor omului și libertăților fundamentale;
- dreptul constituțional de acces la justiție include și dreptul la un proces echitabil,

considerăm că lipsa procedurii de admisibilitate în articolele 90 și 95 din Codul de procedură penală echivalează cu neconstituționalitatea acestor norme (a articolelor 90 și 95 CPP) prin prisma prevederilor articolelor 4 și 20 din Constituția Republicii Moldova.

V – Cerințele autorului sesizării

Pentru considerentele expuse, solicităm exercitarea controlului constituționalității articolelor 90 și 95 din Codul de procedură penală prin prisma articolelor 4 și 20 din Constituția Republicii Moldova.

VI – Date suplimentare referitoare la obiectul sesizării

Apărent, anterior Curtea Constituțională nu a examinat constituționalitatea articolelor 90 și 95 din Codul de procedură penală prin prisma lipsei unei reglementări de admisibilitate a probei cu martorul.

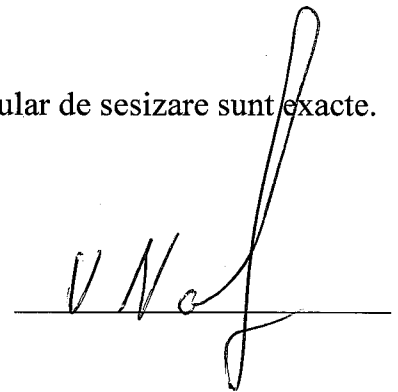
VII – Lista documentelor

Conform practicii existente, la sesizarea privind excepția de neconstituționalitate urmează a fi anexate materialele cauzei penale și transmise Curții Constituționale.

VIII – Declarația și semnătura

Declarăm pe onoare că informațiile ce figurează în prezentul formular de sesizare sunt exacte.

Vitalie Nagacevschi

15 iunie 2018

Dosarul nr. 1-1056/17

Încheiere
în numele legii

25 iunie 2018

mun. Chișinău

Judecătoria Chișinău (sediul Centru)

În componența:

Președintele ședinței, judecătorul Daria Sușchevici

Grefier Daniela Cobilaș

Cu participarea procurorului în Procuratura Anticorupție Nadejda Busuioc și avocaților Ilie Ceban, Vitalie Nagacevschi și în prezența inculpatei Cărăuș Maria Gavril

Examinând în ședință de judecată cererea avocatului Vitalie Nagacevschi în interesele inculpatei Cărăuș Maria Gavril, născută la 01.01.1958 privind ridicarea excepției de neconstituționalitate, în cadrul cauzei penale privind învinuirea lui Cărăuș Maria în comiterea infracțiunilor prevăzute de art. 324, alin. (3), lit. a), b), art. 42, alin. (2) și (3), art. 325, alin. (3), lit. a) Cod penal al Republicii Moldova,

A CONSTATAT:

La data de 21 noiembrie 2017, Judecătorului, Judecătoriei Chișinău (sediul Centru) Daria Sușchevici i-a fost repartizată cauza penală de învinuire a lui Cărăuș Maria Gavril în baza art. 324, alin. (3), lit. a), b), art. 42, alin. (2) și (3), art. 325, alin. (3), lit. a) Cod penal al Republicii Moldova.

Cărăuș Maria Gavril a fost pusă sub învinuire prin Ordonanța din 17 noiembrie 2017, fiindu-i incriminată săvârșirea infracțiunii prevăzute de art. art. 324, alin. (3), lit. a), b), art. 42 alin. (2), și (3), art. 325, alin. (3), lit. a) Cod penal al Republicii Moldova.

În cadrul ședinței de judecată avocatul inculpatei Cărăuș Maria Gavril, Vitalie Nagacevschi a înaintat o cerere privind ridicarea excepției de neconstituționalitate a prevederilor art. 90 și art. 95 din Codul de procedură penală, invocând ca temei în special, că art. 90 și art. 95 din Codul de procedură penală contravin prevederilor art. 4 și art. 20 din Constituția Republicii Moldova în măsura în care nu prevăd procedura de admisibilitate a probei cu martorul.

În motivarea cererii înaintate, avocatul inculpatei Cărăuș Maria, Vitalie Nagacevschi a indicat că:

articolele 90 și 95 din Codul de procedură penală nu prevăd procedura de admisibilitate a probei cu martorul;

în Hotărârea din 23 februarie 2016 pe cererile nr. 46632/13 și 28671/14 Navalnyy și Ofitserov versus Rusia Curtea de la Strasbourg a statuat că lipsa unei proceduri de admisibilitate a probei cu martorul reprezintă, în anumite circumstanțe, o violare a dreptului la un proces echitabil, care este garantat de art. 6 din Convenție;

jurisprudența Curții Europene a Drepturilor Omului are aceeași valoare juridică precum și dispozițiile convenționale, ea constituind interpretarea Convenției pentru apărarea drepturilor omului și libertăților fundamentale;

dreptul constituțional de acces la justiție include și dreptul la un proces echitabil.

La fel, avocatul inculpatei menționează că, în lista probelor prezentată de acuzare și anexată la materialele cauzei figurează martorii Bojac Leonid și Bojac Bogdan, care, prin sentința Judecătoriei Chișinău(sediul Centru) din 15 decembrie 2017, au fost recunoscuți vinovați de comiterea infracțiunii prevăzute de art. 42 alin. (2), (5); 325 alin. (3) lit. a) Cod penal, în cadrul unei proceduri simplificate(art.364/1CPP) cu recunoașterea vinovăției în totalitate faptele incriminate în rechizitoriu și pe baza probelor acuzării.

Avocatul a mai relatat că, din sentință emisă în privința lui Leonid Bojac și Bogdan Bojac, se indică că, au fost recunoscuți vinovați de comiterea unei infracțiuni în aceleași

circumstanțe, care sunt puse și la baza inculpării Mariei Cărăuș și că din textul sentinței este evident că instanța de judecată, condamnându-i pe Leonid Bojac și pe Bogdan Bojac, și-a motivat sentința sa într-o manieră care nu lasă dubii în privința identității inculpatei Maria Cărăuș și pretinsa implicare a Dumneaei în comiterea infracțiunii, de săvârșirea căreia au fost găsiți vinovați Leonid Bojac și Bogdan Bojac. Conform afirmațiilor avocatului inculpatei Cărăuș Maria, V. Nagacevschi, judecata și-a exprimat concluziile sale în termeni care nu pot fi definiți altfel decât prejudiciabili, iar condamnarea lui Leonid Bojac și Bogdan Bojac urmare a recunoașterii vinei și pe baza probelor acuzării, a compromis competența acestora ca martori.

Conform susținerilor avocatului inculpatei, în asemenea circumstanțe instanța ar trebui să decidă, la solicitarea participanților la proces, dacă proba cu martorii Leonid Bojac și Bogdan Bojac este sau nu admisibilă, or, articolele 90 și 95 Cod procedură penală nu prevăd procedura de admisibilitate a probei cu martorul, ceea ce contravine prevederilor articolelor 4 și 20 din Constituție, coroborate cu articolul 6 paragraful 1 din Convenție și Hotărârea Curții Europene a Drepturilor Omului din 23 februarie 2016 pe cererile nr. 46632/13 și 28671/14 Navalnyy și Ofitserov versus Rusia.

Procurorul în Procuratura Anticorupție, Nadejda Busuioc în cadrul ședinței de judecată, a solicitat respingerea cererii înaintate de către avocații inculpatei privind ridicarea excepției de neconstituționalitate, ca fiind nefondată.

Apărătorul inculpatei Cărăuș Maria, Ilie Ceban în cadrul ședinței a susținut cererea colegului său, avocatul V.Nagacevschi privind ridicarea excepției de neconstituționalitate a prevederilor art.90 și art.95 din Codul de procedură penală pe motivele invocate în cererea nominalizată.

Inculpata Cărăuș Maria, în cadrul ședinței de judecată, a susținut cererea privind ridicarea excepției de neconstituționalitate a prevederilor art. 90 și art. 95 din Codul de procedură penală pe motivele invocate de avocatul său V.Nagacevschi, solicitând admiterea acesteia în totalmente.

Examinând materialele cauzei, audiind explicabile participanților la proces, instanța ajunge la concluzia că cererea avocatului V.Nagacevschi privind ridicarea excepției de neconstituționalitate urmează a fi admisă cu expedierea acesteia spre soluționare Curții Constituționale din următoarele considerente:

Conform rechizitoriului Cărăuș Maria Gavril este învinuită precum că, activând în funcția de Viceministru al Finanțelor, numită în această funcție prin Hotărârea Guvernului nr. 52 din 03.02.2010 și reconfirmată în funcție în temeiul Hotărârilor Guvernului nr. 1059 din 26.12.2013, nr. 22 din 04.03.2015, nr. 506 din 12.08.2015, nr. 45 din 03.02.2016, fiind potrivit prevederilor art. 123 alin. (3) din Codul penal, persoană cu funcție de demnitate publică, având în virtutea acestei funcții permanent drepturi și obligații în vederea exercitării funcțiilor autorității publice, iar în conformitate cu Legea cu privire la prevenirea și combaterea corupției nr. 90-XVI din 25.04.2008, acceptând benevol restricțiile impuse de actele normative pentru a nu fi comise acțiuni ce pot conduce la folosirea situației de serviciu și a autorității sale în interese personale, de grup și în alte interese decât cele de serviciu, contrar, obligațiilor și interdicțiilor impuse de funcția deținută, contrar prevederilor art. 2 alin. (3) al Legii cu privire la statutul persoanelor cu funcții de demnitate publică nr. 199 din 16.07.2010, din care rezidă că persoana cu funcție de demnitate publică, fiind obligată să respecte Constituția Republicii Moldova, legislația în vigoare, să respecte cu strictețe drepturile și libertățile cetățenilor, să îndeplinească cu responsabilitate, obiectivitate și promptitudine în spirit de inițiativă și colegialitate toate atribuțiile de serviciu, să respecte normele de conduită profesională prevăzută de lege, să respecte regulamentul intern, contrar

principiilor legalității, respectării drepturilor și libertăților fundamentale ale omului, imparțialității și nediscriminării, aflându-se pe teritoriul Republicii Moldova, în perioada iulie 2017 - octombrie 2017, a comis infracțiunea de corupere pasivă, precum și aflându-se în înțelegere prealabilă și de comun acord cu Bojac Leonid și Bojac Bogdan, având rolul de autor, organizator și instigator a comis infracțiunea de corupere activă în următoarele circumstanțe:

Potrivit prevederilor art. 12 alin. (4) al Legii nr. 98 din 04.05.2012 privind administrația publică centrală de specialitate, în redacția din 03.08.2012, Viceministrul este responsabil de domeniul de activitate stabilit de către ministru și poartă răspundere personală pentru neexecutarea sau executarea necorespunzătoare a atribuțiilor care îi revin. Totodată, potrivit alin.(6) al aceluiași articol, Conform ordinului ministrului privind stabilirea domeniilor de activitate, viceministrul: participă la determinarea obiectivelor și direcțiilor strategice de activitate a ministerului în domeniile de care este responsabil; coordonează elaborarea programelor și a planurilor de activitate a ministerului, a rapoartelor despre realizarea lor referitor la domeniile de care este responsabil; exercită și alte atribuții delegate de către ministru.

Conform Ordinului Ministrului Finanțelor Octavian Armașu nr. 51 din 21.04.2016 cu privire la stabilirea schemei de patronare, Viceministrul Maria Cărăuș a fost desemnată responsabilă de patronarea și coordonarea funcțiilor exercitate de către Direcția finanțele în ocrotirea sănătății și protecție socială, având competențe în elaborarea și promovarea politicii financiare unice în domeniul cheltuielilor bugetare în sectoarele ocrotirii sănătății și protecției sociale, în special având atribuții de elaborare a plafoanelor de cheltuieli pe sectorul patronat, înaintarea propunerilor de modificare a Legii bugetului de stat pe anul respectiv pe ramura patronată, examinarea repartizărilor bugetelor instituțiilor, examinarea rapoartelor autorităților administrației publice centrale, precum și prin intermediul conducerii Ministerului fiind în drept să solicite și să primească de la autoritățile administrației publice centrale și instituții, rapoarte în scopul verificării repartizărilor bugetelor, devizelor de venituri și cheltuieli pe domeniile patronate, precum și să înainteze propuneri în ceea ce privește necesitatea de suspendare a finanțării de la bugetul de stat a instituțiilor subordonate administrației publice centrale dacă acestea au utilizat mijloacele alocate contrar destinației sau nu au prezentat rapoarte privind utilizarea acestor mijloace, etc., precum și în perioada de absență a Ministrului Finanțelor a Trezoreriei de Stat, având competențe în executarea bugetelor de toate nivelurile și, care la indicația conducerii Ministrului Finanțelor asigură suspendarea operațiunilor trezoreriale.

La 17.07.2017 în cancelaria Ministerului Finanțelor a fost înregistrat proiectul Hotărârii Guvernului privind alocarea din fondul de rezervă a mijloacelor financiare pentru consolidarea bazei tehnico-materiale a Instituției medico-sanitare publice "Spitalul Clinic Republican".

În aceeași zi, Viceministrul Maria Cărăuș a dat indicații Direcției finanțele în ocrotirea sănătății și protecție socială în regim de urgență de a elabora avizul Ministerului Finanțelor privind formularea unor recomandări și susținerea proiectului, care a fost semnat de către Maria Cărăuș la 17.07.2017, fiind înregistrat în cancelaria Ministerului Finanțelor cu nr. 08-17/556.

Urmare a acestor acțiuni, la 19 iulie 2017 a fost adoptată Hotărârea Guvernului nr. 573 privind alocarea mijloacelor financiare, potrivit căreia a fost dispusă alocarea din fondul de rezervă al Guvernului, Ministerului Sănătății mijloace financiare în sumă de 15 000 000 lei pentru consolidarea bazei tehnico-materiale a Instituției medico-sanitare publice "Spitalul Clinic Republican".

Totodată, în perioada lunii iulie 2017, Viceministrul Maria Cărăuș, examinând solicitările Ministerului Sănătății, a elaborat propuneri de rectificare a bugetului pentru anul

2017 și alocarea suplimentară a sumei de 21 milioane lei, iar ulterior de 48 milioane lei pentru procurarea lifturilor la Instituția medico-sanitară publică "Spitalul Clinic Republican, care urmau a fi definitive și puse în discuție la ședințele Guvernului de rectificare a bugetului pentru anul 2017, din octombrie 2017.

Acționând cu intenție directă și urmărind scopul obținerii unor avantaje patrimoniale ce nu i se cuvin urmare a alocării mijloacelor financiare din fondul de rezervă pentru Instituția medico-sanitară publică "Spitalul Clinic Republican", Viceministrul Finanțelor Maria Cărăuș s-a adresat la administratorul SRL "Bolixan-Exim" Bojac Leonid, întreprinderea căruia efectua lucrări de construcție privind finalizarea blocului de locuit situat pe adresa mun. Chișinău, bd. Dacia zona aeroportului, în cadrul căruia rudele sale Botnaru Ana și Nani Parascovia dispuneau de 2 apartamente, cu propunerea de a truca licitația care urmează a fi desfășurată la Instituția medico-sanitară publică "Spitalul Clinic Republican" privind reconstrucția blocului alimentar, în beneficiul întreprinderii acestuia, invocând interesul acesteia de a soluționa problema legată de mijloacele financiare neachitate pentru cele 2 apartamente.

Astfel, conform înțelegerii prealabile stabilite cu Bojac Leonid, la 17 august 2017, Cărăuș Maria s-a prezentat în biroul de serviciu al directorului Instituției medico-sanitare publice "Spitalul Clinic Republican" Anatol Ciubotaru, comunicându-i că dânsa va asigura grăbirea alocării mijloacelor financiare în sumă de 15 000 000 lei din fondul de rezervă, precum și va asigura și va favoriza alocarea suplimentară a unei sume similare la rectificarea Legii bugetului de stat în luna septembrie-octombrie 2017, dacă directorul Instituției medico-sanitare publice "Spitalul Clinic Republican", Anatol Ciubotaru, va favoriza ca licitația publică care urmează a fi organizată pentru obiectul Lucrări de reparație în incinta blocului alimentar al IMSP "Spitalul Clinic Republican" din sursele alocate din fondul de rezervă, să fie câștigată de un agent economic afiliat acesteia, invocând totodată faptul că agentul economic respectiv este responsabil de construcția unor apartamente pentru rudele sale, iar interesul ei constă în soluționarea problemei cu cele 2 apartamente. Tot atunci, Viceministrul Finanțelor Maria Cărăuș i-a comunicat lui Anatol Ciubotaru că în aceeași zi va organiza o întâlnire cu reprezentantul agentului economic propus de către ea.

Continuându-și acțiunile prejudiciabile, în aceeași zi, la ora 16:00 Viceministrul Finanțelor Cărăuș Maria împreună cu administratorul SRL "Bolixan-Exim" Bojac Leonid s-au prezentat în adiacentul Instituției medico-sanitare publice "Spitalul Clinic Republican", mun. Chișinău, str. N. Testimițeanu, 29, unde s-au întâlnit cu Ciubotaru Anatol, deplasându-se la restaurantul "Delius" situat în mun. Chișinău, str. Independenței 36/1. Astfel, în cadrul întâlnirii ce avut loc în incinta restaurantului "Delius" situat în mun. Chișinău, str. Independenței, 36/1, Maria Cărăuș l-a recomandat pe Leonid Bojac ca un om de afaceri experimentat în domeniu, iar Leonid Bojac și-a manifestat interesat în câștigarea licitației, invocând că el și partenerii săi dispun de suficientă experiență în domeniul construcțiilor și reconstrucțiilor, totodată solicitând de la Anatol Ciubotaru stabilirea avantajelor materiale pe care urmează să le transmită în cazul câștigării de către el a licitației. Tot atunci, Anatol Ciubotaru i-a transmis lui Leonid Bojac proiectul caietului de sarcini pentru obiectul Lucrări de reparație în incinta blocului alimentar al IMSP "Spitalul Clinic Republican", care la rândul său a specificat că în curând la el se va apropia partenerul său pentru a discuta detaliile licitației, iar Maria Cărăuș a reiterat că avantajele materiale în care este interesată, constau în soluționarea problemei cu cele 2 apartamente ale rudelor sale aflate în construcție de către SRL "Bolixan-Exim".

Continuându-și acțiunile sale criminale, urmărind intenția trucării licitației ce urma a fi desfășurată la 11 octombrie 2017, având scopul obținerii unor avantaje ce nu i se cuvin, la 22.09.2017 în cadrul întâlnirii ce a avut loc în incinta restaurantului "Delius" situat în mun. Chișinău, str. Independenței, 36/1, în intervalul de timp 12:50-13:35, Viceministrul Finanțelor

Cărăuș Maria, în cadrul negocierilor purtate cu Bojac Bogdan și Ciubotaru Anatol, a stabilit oferta de preț cu care ar trebui să participe la licitație agentul economic SRL "Bolixan-Exim" sau un alt agent economic afiliat acestuia, pentru a putea fi desemnat câștigător al licitației din 11 octombrie 2017, iar în continuare, fiind responsabilă de patronarea Direcției finanțele în ocrotirea sănătății și protecție socială, și potrivit atribuțiilor de viceministru fiind împuternicită cu monitorizarea modalității de executare a Hotărârilor Guvernului pe domeniile ramurale de activitate, a pretins personal mijloace bănești ce nu i se cuvin în mărime de 5% din suma de 8 500 000 lei, ceea ce reprezintă aproximativ 425 000 lei, pentru sine, de la directorul Instituției medico-sanitare publice "Spitalul Clinic Republican" Ciubotaru Anatol, pentru a îndeplini și a grăbi îndeplinirea unor acțiuni în exercitarea funcției sale, și anume pentru a asigura grăbirea transferului mijloacelor financiare alocate pe contul Spitalului Clinic Republican în anul curent, invocând faptul că personal va coordona acest proces în calitate sa de Viceministru al Finanțelor, precum și pentru a favoriza alocarea suplimentară a unei sume similare la rectificarea bugetului în luna octombrie 2017 destinate consolidării bazei tehnico-materiale a Instituției medico-sanitare publice "Spitalul Clinic Republican", fiind responsabilă de pregătirea propunerilor privind rectificarea Legii bugetului de stat pe domeniile ramurale de activitate. În același timp, Cărăuș Maria l-a asigurat pe Ciubotaru Anatol că va contribui ca imediat după încheierea contractului de achiziții publice pe contul "Spitalului Clinic Republican" să fie transferate 10 % din suma contractului încheiat cu agentul economic desemnat câștigător.

Tot ea, aflându-se în înțelegere prealabilă cu Bojac Leonid și Bojac Bogdan, având intenția trucării licitației care urmează a fi desfășurată la 11 octombrie 2017 pentru obiectul Lucrări de reparație în incinta blocului alimentar al IMSP "Spitalul Clinic Republican", i-a propus lui Ciubotaru Anatol mijloace financiare în mărime de 5% din suma contractului care urma a fi încheiat cu agentul economic, de circa 8 500 000 lei, ceea ce reprezintă aproximativ 425 000 lei, pentru îndeplinirea unor acțiuni contrar funcției sale de director al Instituției medico-sanitare publice "Spitalul Clinic Republican, și anume pentru crearea unui Grup de lucru corespunzător și asigurarea desemnării de către acest grup de lucru, în calitate de câștigător al licitației o întreprindere reprezentată sau afiliată lui Bojac Leonid și Bojac Bogdan.

Continuându-și intențiile criminale stabilite în comun cu Bojac Leonid și Bojac Bogdan, la 05.10.2017, aproximativ la ora 17:30 Viceministrul Finanțelor Maria Cărăuș s-a prezentat la Instituția medico-sanitară publică "Spitalul Clinic Republican" și în cadrul discuției purtate cu Anatol Ciubotaru a reiterat pretinderea și propunerea invocată anterior, și anume cuantumul avantajelor necuvenite de 5 % din valoarea contractului care urma a fi semnat cu agentul economic desemnat câștigător al licitației publice, pretinse personal pentru sine și promise lui Anatol Ciubotaru, precizând că denumirile întreprinderilor afiliate acesteia, care vor participa la licitație le va comunica în ajunul licitației.

Astfel, Cărăuș Maria, fiind persoană cu funcție de demnitate publică, potrivit atribuțiilor de serviciu în exercițiul funcției de Viceministru al Finanțelor, fiind responsabilă de patronarea activității Direcției finanțele în ocrotirea sănătății și protecție socială, având competența de verificare a utilizării mijloacelor financiare alocate, având posibilitatea de a favoriza grăbirea transferului mijloacelor financiare precum și a efectua propuneri privind suspendarea finanțării de la bugetul de stat și suspendarea operațiunilor trezoreriale, și fiind responsabilă de pregătirea propunerilor pentru rectificarea Legii bugetului de stat anual pe ramurile patronate, în scopul asigurării grăbirii transferului mijloacelor financiare alocate din fondul de rezervă pe contul IMSP "Spitalului Clinic Republican" și asigurării alocării unei sume suplimentare la rectificarea Legii bugetului de stat pentru anul 2017, a pretins 5 % din mijloacele financiare ce reprezintă valoarea contractului care urmează a fi semnat cu antreprenorul câștigător al licitației, adică din suma de circa 8 500 000 lei, ceea ce reprezintă

aproximativ 425 000 lei, precum și aflându-se în înțelegere prealabilă și de comun acord cu Bojac Leonid și Bojac Bogdan, i-a propus directorului IMSP "Spitalul Clinic Republican", Ciubotaru Anatol, avantaje patrimoniale ce nu i se cuvin, în mărime de alte 5% din suma de circa 8 500 000 lei, ceea ce reprezintă aproximativ 425 000 lei, alocată pentru lucrările de reparație, pentru a-l determina a desemna în calitate de câștigător al licitației din 11 octombrie 2017 pe un agent economic afiliat acesteia, prin ce a acționat în calitate de organizator adică a organizat și dirijat săvârșirea infracțiunii de corupere activă, în calitate de instigator adică prin diverse metode i-a determinat pe Bojac Leonid și Bojac Bogdan să săvârșească acțiunile prejudiciabile și în calitate de autor adică în mod nemijlocit a săvârșit fapta infracțională.

Prin urmare, conform acușării, prin acțiunile sale intenționate Cărăuș Maria, deținând funcția de Viceministru al Finanțelor, fiind persoană cu funcție de demnitate publică, a comis infracțiunea prevăzută de art. 324 alin.(3) lit. a) și b) din Codul penal – pretinderea, personal, de bunuri, servicii, privilegii sau avantaje sub orice formă, ce nu i se cuvin, pentru sine pentru a îndeplini și a grăbi îndeplinirea unei acțiuni în exercitarea funcției sale, săvârșită în proporții deosebit de mari, precum și infracțiunea prevăzută de art. 42 alin. (2), (3) și (4), art. 325 alin. (3) lit. a) Cod penal – participație în calitate de autor, organizator și instigator la promisiunea, personal, unei persoane publice de bunuri, servicii, privilegii sau avantaje sub orice formă, ce nu i se cuvin, pentru aceasta, pentru a îndeplini acțiuni contrar exercitării funcției sale, acțiuni săvârșite în proporții deosebit de mari.

Conform materialelor cauzei penale în lista probelor prezentată de acușare figurează martorii Bojac Leonid și Bojac Bogdan, care prin sentința din 15 decembrie 2017, au fost recunoscuți vinovați de comiterea infracțiunii prevăzute de art. 42 alin. (2), (5); 325 alin. (3) lit. a) Cod penal, în cadrul unei proceduri simplificate cu recunoașterea vinei în baza probelor prezentate de procuror, iar din sentință în cauză se indică că Leonid Bojac și Bogdan Bojac au fost recunoscuți vinovați de comiterea unei infracțiuni în aceleași circumstanțe, care sunt puse și la baza inculpatei Cărăuș Maria.

La 23 februarie 2016 Curtea Europeană a Drepturilor Omului a pronunțat hotărârea pe cererile nr. 46632/13 și 28671/14 Navalnyy și Ofitserov versus Rusia. Conform acestei Hotărâri, CEDO a constatat că, lipsa unei proceduri de admisibilitate a probei cu martorul, reprezintă, în anumite circumstanțe, o violare a dreptului la un proces echitabil, care este garantat de art. 6 paragraful 1 din Convenție.

La 15 iunie 2018, în cadrul ședinței de judecată Vitalie Nagacevschi, avocatul inculpatei Maria Cărăuș, a înaintat o cerere privind ridicarea excepției de neconstituționalitate a articolelor 90 și 95 Cod de procedură penală, pe motiv că acestea nu prevăd procedura de admisibilitate a probei cu martorul.

Audiind părțile la proces, examinând probele administrate întru dovedirea celor invocate și raportându-le, în ansamblu, la prevederile legale ce guvernează speța, instanța de judecată consideră necesar de a admite cererea avocatului Vitalie Nagacevschi în interesele inculpatei Cărăuș Maria în ce privește ridicarea excepțiilor de neconstituționalitate din următoarele considerente:

În conformitate cu art. 7 alin. (3) CPP al RM, dacă, în procesul judecării cauzei, instanța constată că norma juridică ce urmează a fi aplicată contravine prevederilor Constituției și este expusă într-un act juridic care poate fi supus controlului constituționalității, judecarea cauzei se suspendă, se informează Curtea Supremă de Justiție care, la rândul său, sesizează Curtea Constituțională.

La fel în conformitate cu art. 7 alin. (4) CPP al RM, dacă, în procesul judecării cauzei, instanța stabilește că norma juridică ce urmează a fi aplicată contravine prevederilor legale și

este expusă într-un act juridic care nu poate fi supus controlului constituționalității, instanța va aplica în direct legea.

În acest context, instanța de judecată statuează că, conform pct. 82 al Hotărârii Curții Constituționale nr. 2 din 09.02.2016, judecătorul ordinar nu se pronunță asupra temeiniciei sesizării sau asupra conformității cu Constituția a normelor contestate, limitându-se exclusiv la verificarea întrunirii următoarelor condiții: (1) obiectul excepției intră în categoria actelor cuprinse la articolul 135 alin. (1) lit. a) din Constituție; (2) excepția este ridicată de către una din părți sau reprezentantul acesteia, sau indică că este ridicată de către instanța de judecată din oficiu; (3) prevederile contestate urmează a fi aplicate la soluționarea cauzei; (4) nu există o hotărâre anterioară a Curții având ca obiect prevederile contestate.

Mai mult ca atât, în pct. 83 al Hotărârii sus nominalizate, verificarea constituționalității normelor contestate constituie competența exclusivă a Curții Constituționale. Astfel judecătorii ordinari nu sunt în drept să refuze părților sesizarea Curții Constituționale decât doar în condițiile menționate în pct 82 al Hotărârii Curții Constituționale nr. 2 din 09.02.2016.

Totodată, instanța de judecată reiterează că, în conformitate cu art. 135 alin. (1) lit. a) din Constituția RM, Curtea Constituțională exercită, la sesizare, controlul constituționalității legilor și hotărârilor Parlamentului, a decretelor Președintelui Republicii Moldova, a hotărârilor și ordonanțelor Guvernului, precum și a tratatelor internaționale la care Republica Moldova este parte.

În această ordine de idei, instanța reține faptul că, normele vizate, și anume art. 90 și 95 CP RM constituie obiectul controlului constituționalității prin prisma art. 135 alin (1) lit. a) din Constituția RM și pct. 82 al Hotărârii nr 2 din 09 februarie 2016.

Instanța de judecată atestă cu certitudine faptul că, la moment nu există o hotărâre a Curții Constituționale, având ca obiect de examinare normele sus menționate - art. 90 și art. 95 din Codul penal RM.

La fel, instanța de judecată reiterează faptul că, în conformitate cu pct. 82 al Hotărârii Curții Constituționale nr. 2 din 09.02.2016, este întrunită condiția ca normele solicitate pot fi supuse controlului constituționalității, dacă urmează a fi aplicată la soluționarea cauzei penale deduse judecății.

În această ordine de idei, instanța de judecată statuează că, potrivit art. 7 alin. (6) CPPRM, hotărârile Curții Constituționale privind interpretarea Constituției sau privind neconstituționalitatea unor prevederi legale sunt obligatorii pentru organele de urmărire penală, instanțele de judecată și pentru persoanele participante la procesul penal.

Mai mult ca atât, potrivit pct. 81 Hotărârii Curții Constituționale nr. 2 din 09.02.2016, potrivit prevederilor legale, în momentul acceptării excepției de neconstituționalitate, judecătorul dispune, prin încheiere, suspendarea procesului. Curtea reține că suspendarea procesului până la soluționarea de către Curtea Constituțională a excepției de neconstituționalitate este necesară pentru a exclude aplicarea normelor contrare Constituției la soluționarea unei cauze.

Prin urmare, instanța concluzionează că, sesizarea formulată de către avocatul inculpatei Cărăuș Maria, Vitalie Nagacevschi întrunește condițiile stabilite în § 82 din Hotărârea Curții Constituționale nr. 2 din 09.02.2016 și anume că, obiectul excepției intră în categoria actelor cuprinse la articolul 135 alin. (1) lit. a) din Constituție, excepția este ridicată de către reprezentantul unei părți, prevederile contestate urmează a fi aplicate la soluționarea cauzei, nu există o hotărâre anterioară a Curții având ca obiect prevederile contestate.

Luând în considerație prevederile art. 7 alin. (6) din Codul de procedură penală, în situația în care condițiile de la § 82 din Hotărârea Curții Constituționale nr. 2 din 09.02.2016 sunt întrunite, instanța de judecată nu este îndreptățită să refuze părților sesizarea Curții Constituționale, așa cum aceasta este statuat în § 83 din Hotărârea Curții Constituționale precitate

Prin urmare, instanța de judecată concluzionează de a admite cererea avocatului Vitalie Nagacevschi în interesele inculpatei Cărăuș Maria privind ridicarea excepției de neconstituționalitate a normelor de drept prevăzute la articolele 90 și 95 din Codul penal al Republicii Moldova.

Prin prisma normelor legale enunțate, instanța de judecată consideră necesar de a suspenda examinarea cauzei penale de învinuirea lui Cărăuș Maria Gavril în comiterea infracțiunilor prevăzute de art. 324, alin. (3), lit. a), b), art. 42, alin. (2) și (3), art. 325, alin. (3), lit. a) Cod penal al Republicii Moldova,

În conformitate cu prevederile art. 7 alin. (3), 341 alin. (1) și 342 alin. (2) din Codul de procedură penală, § 81, 82, 83 și 107 din Hotărârea Curții Constituționale nr. 2 din 09.02.2016 instanța de judecată,

d i s p u n e:

Se admite cererea avocatului Vitalie Nagacevschi în interesele inculpatei Cărăuș Maria Gavril privind ridicarea excepțiilor de neconstituționalitate a normelor de drept prevăzute la articolul 90 și 95 Cod penal al Republicii Moldova

Se sesizează Curtea Constituțională în vederea soluționării cererii depusă de avocatul inculpatei Cărăuș Maria, Vitalie Nagacevschi privind ridicarea excepției de neconstituționalitate a normelor de drept prevăzute la art. 90 și art. 95 din Codul de procedură penală al Republicii Moldova

Se suspendă examinarea cauzei penale de învinuirea lui Cărăuș Maria Gavril în comiterea infracțiunilor prevăzute de art. 324, alin. (3), lit. a), b), art. 42, alin. (2) și (3), art. 325, alin. (3), lit. a) Cod penal al Republicii Moldova,

Se remite Curții Constituționale prezenta încheiere și copia sesizării depusă de avocatul inculpatei Cărăuș Maria, Vitalie Nagacevschi privind ridicarea excepției de neconstituționalitate a art. 90 și art. 95 din Codul de procedură penală al Republicii Moldova pentru a fi examinată conform competenței.

Încheierea separat nu se supune nici unei căi de atac, dar poate fi atacată o dată cu fondul cauzei.

Președintele ședinței, judecător

Daria Sușchevici